

vergadering **C162**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 10 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de geregementeerde boekenprijs	
– 1590 (2021-2022)	3
Bijlage 1	4
Bijlage 2	4
 VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het opdoeken van de cel Kunst en Antiek bij de Federale Politie	
– 1613 (2021-2022)	8
 VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de dalende koopkracht van culturele organisaties	
– 1644 (2021-2022)	11

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gereglementeerde boekenprijs – 1590 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega's, we weten allemaal dat de gereglementeerde boekenprijs (GBP) er kwam op vraag van de sector. Dit houdt in dat een uitgever of importeur de prijs van het boek, zowel het fysieke boek als het e-boek, bepaalt en dat boekverkopers deze prijs moeten respecteren gedurende een periode van zes maanden na het verschijnen. De gigantische megakortingen die soms in de supermarkten werden aangeboden, waren niet mogelijk binnen de zes maanden na het verschijnen van een boek. Het was de bedoeling om de kleine onafhankelijke boekhandel te versterken en te wapenen voor de toekomst.

De GBP werd ingevoerd in 2017. We zijn nu 2022. Het is misschien wel het moment om te spreken over een evaluatie. Zijn de effecten wel zo goed? Heeft het zin om de vaste boekenprijs te handhaven?

Minister-president, u weet dat ik hiernaar al een aantal keren heb geïnformeerd. Kunt u wat meer informatie geven?

U liet in de commissie van 7 oktober 2021 weten het intern rapport dat werd afgeleverd door Ipsos/GfK (Gesellschaft für Konsumforschung) te zullen overmaken. Wij hebben dat verslag niet ontvangen. Is het mogelijk het ons alsnog te bezorgen?

Het was in oktober 2021 misschien nog te vroeg om de bevindingen en effecten in concreto te bespreken. Is het nu wel al mogelijk? Welke effecten heeft de GBP op het ecosysteem van het Vlaamse boekenvak?

Zullen deze effecten leiden tot het bijsturen van de maatregel?

Ik vraag mij ook af hoe het zit met de situatie in Brussel. Dat was altijd een ingewikkeld gegeven. Er is voor Brussel blijkbaar nog geen evaluatiemoment gepland. Brussel hebben we pas in 2019 kunnen invoeren. Natuurlijk hebben we sindsdien een virus gehad met een zekere impact. Welk evaluatiemoment voor Brussel is volgens u wenselijk?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, onder de wapperende Europese vlag achter u.

Ik heb inderdaad in de commissie laten verstaan dat we het verslag zouden overmaken. Dat is ondertussen gebeurd. Om eerlijk te zijn: twee minuten geleden. Ik denk dat mijnheer Van Vinckenroye het ziet binnenkomen in zijn mails. Het is dus gebeurd. Wij hebben het pas op 14 december 2021 ontvangen door coronagerelateerde problemen bij de onderzoekers. Alles kan vandaag onder corona weggestopt worden!

Welke effecten heeft het nu op het ecosysteem? Ik heb hier een heel aantal getallen. Ik stel voor dat ik ze niet allemaal voorlees, maar dat ik ze bij het verslag laat voegen.

Zoals ik al in mijn eerder antwoord heb aangegeven, moet het duidelijk zijn dat de GBP slechts één en eigenlijk een relatief beperkte factor is van de vele factoren die een impact hebben op de werking en op de evolutie van die werking van het boekenvak. Elementen zoals de verdere groei van digitale en sociale media en hun impact op het verzamelen van en omgaan met informatie, wijzigend consumentengedrag in de vrijetijdsbesteding en het mediagebruik, de dalende leescultuur, nieuwe spelers in de retail en bij uitgeverijen, de stijgende onlineverkoop en de impact van de coronapandemie zijn op zijn minst van even grote of grotere invloed op de werking en de dynamiek van het boekenvak.

Nu, los van deze premisse focus ik hieronder op de twee belangrijkste doelstellingen van de gereguleerde boekenprijs. Dat is eerst en vooral het behoud van een divers Nederlandstalig boekenaanbod en ten tweede het beschermen van de kwaliteitsboekhandel.

Uit de cijfers van Ipsos en de analyse ervan vanuit Boekenoverleg, blijkt dat de beide doelstellingen – de impact van de andere bovengenoemde facetten in acht nemend – toch in belangrijke mate worden gerealiseerd. Zo blijkt op het vlak van aanbod het aantal Nederlandstalige titels zowel globaal als wat betreft de literaire-culturele titels licht gestegen te zijn tussen 2016 en 2020.

Wat de doelstelling betreffende de bescherming van de kwaliteitsboekhandels betreft, zijn de cijfers moeilijker te interpreteren. Er is immers tussen 2016 en 2020 een belangrijke verdere verschuiving naar onlineverkoop, zowel in afzet als in omzet. Wat de afzet betreft, ging het van 13,8 procent in 2016 naar 31,8 procent in 2020 van het totaal aantal verkochte boeken. Wat omzet betreft, zie je een beetje hetzelfde: van 17,4 procent in 2016 naar 37,9 procent in 2020 van de totale verkoopomzet. In deze onlineverkoopcijfers zit echter ook de onlineverkoop van de boekhandels zelf. Ik heb het dan zowel over de boekhandelketens als over de zelfstandige boekhandels. Hoewel de detailcijfers daarvan niet beschikbaar zijn, is het duidelijk dat er ook bij de boekhandelketens en de zelfstandige boekhandels tussen 2016 en 2020 een aanzienlijke stijging is geweest van het aandeel onlineverkoop in hun totale verkoop. Uit die cijfers is het heel moeilijk om directe conclusies te trekken, denk ik.

Rekening houdend met het feit dat de verschuiving naar onlineverkoop bij boekhandelketens en zelfstandige boekhandels niet mee verrekend zit in de tabel, is de situatie – zeker voor de zelfstandige boekhandels – tussen 2016 en 2020 relatief gelijkaardig gebleven.

Ik heb hier een tabel (zie [bijlage 1](#)) waarin 2020 vergeleken wordt met 2016 voor zowel de boekhandelketens als de zelfstandige boekhandels, zowel afzet als omzet. Ik heb de nominale getallen en ook de percentages. De nominale getallen zal ik hier niet noemen, maar de percentages zeggen misschien wel iets.

De afzet in aantal boeken in 2016 van de boekhandelketens was 56,2 procent. Die is in 2020 46,3 procent. Bij de zelfstandige boekhandelaars is dat nagenoeg hetzelfde gebleven. Van 3,3 procent naar 3,1 procent. Dus, dat gaat over het aantal boeken.

Wat de omzet betreft, gingen de boekhandelketens van de totale omzet van boeken van 62,9 procent naar 47,8 procent. Bij de zelfstandige boekhandels is dat nagenoeg hetzelfde gebleven: van 4,2 procent naar 4 procent. Ik zal de cijfers en de tabel bezorgen voor het verslag.

Verder wil ik ook de appreciatie van de GBP door de boekhandels meegeven. De cijfers (zie [bijlage 2](#)) werden verzameld in de zomer van 2021 door middel van een bevraging van Ipsos. Wat hebben we hier? Het gaat hier over de invloed van de prijs op de winst, op de verkoop, op het aanbod en op de mening van de GBP. Er

zijn vijf categorieën: zeker gestegen, eerder gestegen, niet gedaald of gestegen, eerder gedaald, zeker gedaald. 26,7 procent van de ondervraagden vindt bijvoorbeeld dat de prijs zeker gestegen is. 8,9 procent maar vindt dat de winst zeker gestegen is. De verkoop is gestegen volgens 15,6 procent en dat het aanbod gestegen is, meent 4,4 procent.

De cijfers uit de bevraging bevestigen de globale tendens die blijkt uit het onderzoek. De ingevoerde GBP scoort relatief positief wat het realiseren van zijn doelstellingen betreft, waarbij dus tegelijkertijd duidelijk onderstreept moet worden dat de GBP slechts een beperkte impact heeft op de werking en op de dynamiek van het boekenvak. Er zijn voldoende indicaties om te stellen dat de doelstellingen van de GBP werden behaald.

Ten slotte wil ik toch ook meegeven dat de Groep van de Algemene Uitgevers (GAU), die circa 90 procent van de Vlaamse uitgevers en importeurs vertegenwoordigt, in het kader van de evaluatie van de GBP een eigen advies formuleerde. Daarbij komt de GAU tot een andere conclusie bij de analyses. De GAU vraagt een volledige herziening van de GBP. De uitgevers concluderen dat de enkele positieve elementen die blijken uit het onderzoek niet opwegen tegen de negatieve, zoals een algemene daling van het aantal verkochte boeken, de daling van het Nederlandstalige boek, de daling van de kinderboeken, de daling van het aandeel van Vlaamse uitgeverijen en auteurs, en de grote marktverschuiving naar veelal buitenlandse internetaanbieders die de consument blijkbaar een nog ruimer en diverser aanbod kunnen bieden, vaak tegen een lagere prijs en met diverse acties.

Geeft deze evaluatie aanleiding tot bijstellingen van de maatregelen? We zijn dit nog aan het bekijken. Het is nog wat te vroeg. We hebben niet alleen die studie, maar ook de reacties van het BoekenOverleg en van de uitgeversvereniging. Ik zou nog in overleg willen gaan met het BoekenOverleg en de uitgeversvereniging. Pas daarna zal ik overwegen of bijstellingen noodzakelijk zijn. Daar houd ik nog even een slag om de arm.

Wat Brussel betreft, is, zoals ik al eerder aangaf, de situatie als volgt: de afspraken over de evaluatie voor het samenwerkingsakkoord sinds 2019 zijn bepaald in het samenwerkingsakkoord zelf, in hoofdstuk 4, artikel 32. Een begeleidingscomité moet worden samengesteld en moet de doeltreffendheid van het samenwerkingsakkoord evalueren, met dien verstande dat de respectieve evaluaties binnen de Vlaamse en Franse Gemeenschap de basis ervan vormen. Op dit moment is daarvoor nog geen evaluatiemoment gepland. Ik neem het op, maar wijs tegelijkertijd toch ook op de relatief korte periode die sinds 2019 tot nu geëvalueerd kan worden, met de impact van corona erbij. Ik neem het dus zeker op met de Franse Gemeenschap, om te bekijken of we een datum kunnen vinden.

– Karin Brouwers treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, ik zal ook nog eens op het gemak de cijfers bekijken. Dank u wel voor het rapport. Ik denk dat het heel interessant zal zijn.

Op het eerste gezicht schrik ik wel een beetje van de cijfers. E-commerce is gigantisch gestegen. Van 13,8 naar 31,8 procent is een waanzinnige stijging. Nu kunnen we wel zeggen dat corona daar voor een groot deel tussen zit. Maar ik dacht dat boekhandels bij de essentiële sectoren behoorden die mochten openblijven.

Minister-president Jan Jambon: In de tweede golf.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ja, in de tweede golf. Terecht ook! Dat is zeker essentieel. Dan kan de impact van corona toch niet alles verklaren.

Minister-president Jan Jambon: De cijfers zijn tot en met 2020. Dat was de eerste golf. Toen waren de boekenwinkels wel gesloten.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Oké. Dat verklaart dan misschien de gigantische stijging van de e-commerce. Dan hadden we tijd om te lezen.

De afzet en de omzet kenden allebei een daling. Ik vind dat spijtig. Daartegenover staat de appreciatie bij de boekhandels. Zij vinden dat relatief positief. Anderzijds vragen de uitgevers een herziening. Er zijn dus wel veel elementen die het nodig maken om dit eens grondig te bekijken. Ik wil daartoe oproepen.

Een ander element waarmee we, los van deze studie, rekening moeten houden bij die afweging, is wat dit de overheid kost. Wegen de baten nog wel op tegen de kosten wanneer zelfs de individuele boekhandel zegt dat het relatief positief is. Je moet ervoor opletten dat je, gezien de beperkte return, daar niet te veel insteekt.

Ik wacht af. Net als u kijk ik uit naar eventuele bijstellingen, die we niet zomaar mogen uitsluiten.

Dank u wel om toch al een eerste tip van de sluier op te lichten. Ik vind dit een heel interessant onderwerp.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Voorzitter, ik neem heel even het woord voor onze fractie, waar normaal gezien collega Meremans dat doet. Hij heeft in het verleden al aangegeven dat een GBP een goede zaak is. Dat verbaast niemand. De quasi vaste prijs tijdens de eerste zes maanden maakt dat de uitgeverij gemakkelijker een break-even kan draaien, wat op zich goed is voor de auteur. Enerzijds zal de uitgeverij sneller het risico nemen om uit te geven. Dat is positief. Dat maakt dat bepaalde boeken die anders niet zouden worden uitgegeven toch op de markt komen. Anderzijds is, afhankelijk van het contract, ook het inkomen van de auteur zekerder.

Collega Meremans heeft in het verleden al aangehaald dat uitgeverijen niet enkel naar de binnenlandse markt kijken. Het zou raar zijn mochten onze uitgeverijen dat wel doen terwijl de rest van onze ondernemers dat niet doet. Dat betekent dat we moeten kijken naar internationale initiatieven om de GBP te hanteren. Minister, komt dat internationale aspect aan bod in de evaluatie?

Daarnaast moeten we misschien ook de federale restbevoegdheid betreffende tweetalige uitgeverijen bekijken. Hoe kunnen we dat conformeren aan de Vlaamse en de Franstalige systemen? En daarbovenop zijn de Vlaamse en Franstalige systemen onderling ook nog niet helemaal op elkaar afgestemd. Op dit ogenblik zitten we in een situatie dat het Nederlandstalige boek bij de Franstalige vrienden langer aan een vaste prijs moet worden verkocht dan hier. Ik kan mij voorstellen dat dat voor een uitgeverij minder dan ideaal is, dat het bijvoorbeeld een extra administratieve last is. Staan er op dat vlak afspraken op til tussen de gemeenschappen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Onze fractie is altijd een voorstander geweest van de vaste boekenprijs. Uit deze resultaten blijkt toch de voorzichtige tendens dat dat een goede zaak is geweest. Ondertussen hebben we via het kabinet het rapport al

doorgestuurd gekregen. Ik heb het hier voor mij liggen. Ik heb natuurlijk nog geen tijd gehad om het te lezen.

Als de cijfers stoppen in 2020, dan lijkt het mij toch zinvol om de cijfers van 2021 er nog bij te plaatsen. De cijfers van 2020 zijn vertekend door de sluiting van alle winkels. Het lijkt mij ook belangrijk om er een kwalitatief onderzoek aan te koppelen, bijvoorbeeld interviews met de sector. Maar, minister-president, u zegt dat u het gesprek met BoekenOverleg zult aangaan. Dan kijk ik vooral daarnaar uit. Dat zal misschien ook een kwalitatief luik opleveren, vooraleer we grotere conclusies maken.

Minister-president, ik deel uw voornemen om af te wachten en eerst te praten met de sector, vooraleer conclusies te maken. Maar misschien is het wel zinvol om cijfers van 2021 op te nemen.

Karin Brouwers (CD&V): Ik heb nu ook een tiental minuten geleden het evaluatierapport gekregen. Het bevat wel veel informatie. Zonder het verslag echt gelezen te hebben, zal ik daar nu geen oordeel over vellen. De CD&V-fractie vindt het belangrijk dat het overleg wordt opgestart, zeker ook met BoekenOverleg. Dat de uitgevers kritischer waren, weten we, maar ik zou zeker alle kanten van het verhaal willen horen vooraleer verdere uitspraken te doen. Minister-president, als het huiswerk is gemaakt, kunnen we daarop in deze commissie misschien later nog terugkomen, met eventueel hoorzittingen indien dat nodig zou zijn.

Collega D'Hose, ik vind dit ook een heel belangrijk thema. Ik was zelf een vraag erover aan het schrijven, maar u was mij voor. Het is goed dat het op tafel ligt. We kunnen nu het rapport bekijken en er dan rekening mee houden in de besprekingen en de al dan niet bijsturingen. We kunnen er ons op dit moment niet over uitspreken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, het leven is aan de rappe.

Mevrouw Segers, ik zal het studiebureau vragen wat het aan tijd en geld kost om die update te doen met 2021. Dat zal inderdaad relevanter zijn dan 2020.

Mevrouw Perdaens, dat er verschillen zijn tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, dat is waar wij als Vlaams-nationalisten altijd voor hebben geijverd. Dat is eigen aan zelfbestuur. Dat zal in de evaluatie, waarover ik het daarnet in mijn antwoord aan mevrouw D'Hose had, aan bod komen. Op zich stoort het me niet dat er verschillen zijn.

In deze evaluatiestudie werd minimaal met het internationale aspect rekening gehouden. Het ging vooral over het effect van het invoeren van de GBP op onze lokale markt.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Er is heel veel informatie, food for thought en zeker iets waarover we hier samen zullen praten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het opdoeken van de cel Kunst en Antiek bij de Federale Politie – 1613 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karin Brouwers

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ook over dit dossier hebben we het hier al eens gehad. Minister-president, ik weet dat dit u tijdens uw vorige carrière zeer na aan het hart lag.

We hebben nu een nieuw element in het dossier. In de pers viel te vernemen dat de laatste overgebleven speurder van de centrale dienst Kunstcriminaliteit met pensioen is. Daarmee zou de cel Kunst en Antiek van de federale politie ophouden te bestaan. Ik vond het dan ook redelijk alarmerend dat men stelde dat België nog meer de draaischijf van de internationale kunstroof zou worden.

De cel Kunst en Antiek was ingekanteld in de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit bij de politie. Die directie had een stevig takenpakket. Ze stond in voor het beheer van de Belgische databank met gestolen kunst en antiek (ARTIST), en gaf ook ondersteuning aan de lokale politie over de rondtrekkende daderbendes. Zij waren het aanspreekpunt voor Interpol en Europol. Zij hebben ook een sleutelrol gespeeld in het vrijwaren van ons cultureel patrimonium.

Ondertussen heeft het Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed (FARO) ook al een officiële communicatie de wereld ingestuurd waarin zij ook de gang van zaken betreuren. Ze stellen dat het feit dat de bestrijding van kunstcriminaliteit hier, in tegenstelling tot de buurlanden, zo laag op de agenda staat om problemen vraagt.

Ik heb via het federale niveau, via de Senaat, daar ook al vragen over gesteld en ik heb dat naar aanleiding van deze berichtgeving opnieuw gedaan. Ik heb nog geen antwoorden. De vragen vanuit de Senaat worden altijd net iets later behandeld dan die vanuit de Kamer. Ik zie collega Segers knikken en ik zie aan uw body language dat u zegt 'of niet'. Ja, dat is ook een van mijn frustraties. Maar goed, dat hoeft hier niet besproken te worden. Gezien het transversale karakter van dit dossier heb ik volgende vragen. U kent het dossier zeer goed.

Hoe reageert u op de recente ontwikkelingen van het opdoeken van die cel? U zit regelmatig samen met het federale niveau. Ik vroeg me af of u erop zult aandringen om dit te remediëren.

In de commissie van 16 december 2021 hebben we het ook al over de naziroofkunst gehad. Op zich is dat niet helemaal hetzelfde maar het zit wel een beetje in hetzelfde genre. U ging dat bespreken op de volgende interministeriële conferentie (IMC). Ik weet niet of er ondertussen al een IMC Cultuur geweest is. Zou het ook daar besproken kunnen worden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, ik ken het dossier inderdaad uit een vorig leven redelijk goed.

Er was een plan uitgetekend door mevrouw Milquet, mijn voorganger – soms wordt ook 'voorgangster' gezegd, maar dat zou connotaties kunnen oproepen die ik niet bedoel. Zij tekende een plan tot hervorming van de politie om meer opdrachten

toe te vertrouwen aan de gerechtelijke politiediensten gevestigd in de gerechtelijke arrondissementen. Het gaat dus eigenlijk over een plan van decentralisatie.

Het is in uitvoering van dat plan dat onder mijn ministerschap de Kunstcel bij de centrale gerechtelijke politie inderdaad werd gereduceerd. Daarbij werd uitgegaan van de inschatting dat de opdrachten van deze cel konden worden opgenomen door de respectieve gerechtelijke arrondissementen. Het idee was dat in de gerechtelijke arrondissementen waar kunstcriminaliteit voorkwam verder expertise opgebouwd zou kunnen worden om deze vorm van criminaliteit tegen te gaan. Dit zou dan uiteindelijk leiden tot een nog performantere bestrijding van deze vorm van criminaliteit.

Het voortschrijdend inzicht heeft ons echter geleerd dat deze redenering niet correct was. Er was wel degelijk nood aan een centrale kunstcel binnen de politie. De rol die deze centrale kunstcel moet invullen, geeft u zelf in uw vraag goed aan. In mijn ogen gaat het om: een aanspreekpunt voor de internationale politie inzake kunstcriminaliteit, een aanspreekpunt voor de erfgoedactoren die geconfronteerd worden met kunstcriminaliteit, het beheer van de databank gestolen kunst ARTIST, het ondersteunen van de lokale politie bij onderzoeken inzake kunstcriminaliteit en zelf onderzoek voeren in bepaalde dossiers.

Vanuit dat opgebouwde voortschrijdend inzicht vond ik het indertijd een goede zaak dat mijn opvolger op Binnenlandse Zaken, Pieter De Crem, de kunstcel opnieuw wilde opbouwen. Blijkbaar werd nu evenwel beslist om de Kunstcel af te schaffen.

Zelf meen ik met de inzichten van vandaag dat de geplande afschaffing van de kunstcel ongedaan moet worden gemaakt en dat in een toereikende bestaffing moet worden voorzien om de goede werking van deze cel mogelijk te maken.

Ik begreep uit de pers dat minister Verlinden, de volgende minister van Binnenlandse Zaken, besloten heeft om de commissaris-generaal van de federale politie te vragen om de beslissing tot afschaffing van de kunstcel te herevalueren. Het was een beslissing van de federale politie zelf. In de vergadering van het federale parlement vorige donderdag gaf minister Verlinden dat aan. Zij stelde toen dat zij de unilaterale beslissing van de federale politie om de kunstcel op te heffen niet gepast acht en dat ze, samen met de federale politie, zal nagaan hoe deze beslissing zou kunnen worden teruggedraaid.

Ik heb er goede hoop op dat de afschaffing van die kunstcel ongedaan gemaakt zal worden.

Ik zal bekijken op welke wijze ik deze gedeelde bezorgdheid over de geplande afschaffing van de kunstcel kan delen met minister Verlinden. Iets in mij zegt dat ik haar morgennamiddag, zij het in andere omstandigheden, ontmoet. Ik zal daar zeker even met haar van gedachten over wisselen.

Er is nog geen IMC bij elkaar gekomen. Het blijft mijn bedoeling om het onderwerp roofkunst – niet alleen naziroofkunst, maar roofkunst in het algemeen – op de voorjaarssessie van de IMC aan te kaarten. U weet dat we nu zelf het voorzitterschap van deze IMC hebben. Ik kan dus makkelijker dan voorheen de agenda bepalen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik denk dat het belangrijk is, minister-president, om aan minister Verlinden vanuit uw rol uw bezorgdheid mee te geven, maar ook voor een deel die van deze commissie Cultuur. Ik heb de collega's nog niet

gehoord. Maar we maken ons daar toch wel serieuze zorgen over. Het is belangrijk om dat nogmaals mee te geven.

Ik heb nog een heel korte vraag. Hebt u al een idee wanneer de IMC Cultuur zou plaatsvinden? U zegt 'het voorjaar' maar is daar al een datum gepland?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank, collega D'Hose, voor de vraag. Roofkunst is een belangrijke thematiek waar we in de wereld een belangrijke rol in spelen. We zijn als het ware een draaischijf.

Tijdens de vorige legislatuur hebben we daarover een uitgebreid informatierapport gemaakt. We hebben toen zelfs allemaal samen er een opiniestuk over geschreven met collega De Gucht en Sabine de Bethune. Het belangrijkste pijnpunt dat uit het rapport naar voren gekomen is, was precies de beslissing van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, minister-president, – en we weten wie dat was – om die cel af te schaffen, of enfin: te ontmantelen tot één man. Als hij nu met pensioen gaat, zou er zelfs niemand meer zijn om al was het maar de databank in te vullen. Want dat was ook wel choquerend om te zien dat het jaar dat de ontmanteling van de cel gebeurde er gewoon niets meer gerapporteerd werd in de databank omdat er geen tijd en geen mankracht was om de databank aan te vullen.

Alleszins hebt u van mij en mijn fractie alle steun om op de IMC te bepleiten om die beslissing van toen, die geen goede beslissing was, ongedaan te maken en de cel opnieuw te activeren en te bevrouwen of te bemannen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega Seghers verwees net naar oud-collega Sabine de Bethune. Zij heeft mij heel recent ook nog gemaild om hier op te wijzen. Maar net zoals bij de vorige vraag, collega D'Hose, was u onze fractie voor.

Ik ben blij om te vernemen dat dit op de IMC zal komen. Het is ook een goede zaak dat minister Verlinden heel terecht al gevraagd heeft om de Kunstcel bij de federale politie opnieuw te bestaffen. Zij heeft daar snel en correct op gereageerd. Vanuit onze fractie hebben we alle vertrouwen dat dit goed kan komen. We verlenen alle steun aan u, minister-president, om dit verder op te volgen binnen de IMC.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal kort zijn. Er is nog geen nieuwe datum bepaald, maar voorlopig kijken we naar de maand maart om de IMC bijeen te roepen. We moeten nog naar de andere collega's kijken, ook naar de federale collega's.

We hebben het er al een paar keer over gehad en ik heb het in mijn antwoord ook nog eens duidelijk gesteld dat het niet mijn beslissing was. Ik heb een beslissing van mijn voorganger uitgevoerd. Je kunt alles weer in vraag stellen, maar ik heb een beslissing van mijn voorganger uitgevoerd waar inderdaad bij nader inzicht dat element van heel die reorganisatie – want het was een globale, grote reorganisatie van de federale politie – beter niet was gebeurd.

En ik ben erkentelijk naar mijn opvolger – en opvolgers – dat ze die correctie willen aanbrengen. Maar het was, voor alle duidelijkheid, een beslissing van mevrouw Milquet.

De voorzitter: Mijnheer Van de Wauwer, kunt u uw microfoon uitzetten?

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het lukte niet, daarom zweeg ik. Maar nu is het in orde.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik denk dat er één ding duidelijk is en dat is de eensgezindheid in deze commissie. Gelukkig bestaat er voortschrijdend inzicht. Niet elke beslissing hoeft in steen gebeiteld te zijn, ook al is ze van mevrouw Milquet. Ik denk dat we er met zijn allen voor moeten blijven gaan zodat we een Cel Kunst en Antiek hebben die de naam waardig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de dalende koopkracht van culturele organisaties – 1644 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karin Brouwers

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, de effecten van een stijgende inflatie hebben als resultaat dat we het voorbije jaar alleen al vier indexaanpassingen hebben gehad. Dat heeft een grote impact op de financiële draagkracht van de culturele organisaties. De werkgeverskoepels van de socialprofitsectoren vroegen in een open brief aandacht voor de negatieve impact van deze hoge inflatie enerzijds maar ook voor de jarenlange besparingen op de indexeringen van de werkingsmiddelen in de ruime cultuursector anderzijds.

Aanleiding voor deze oproep was het rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over de initiële begroting 2022 waarin de huidige inflatie-opstoot een positieve meevaller voor de Vlaamse begroting werd genoemd. Dit betekent dat hierdoor, bij ongewijzigd beleid, het begrotingstekort op de Vlaamse begroting tegen het einde van de legislatuur bijna automatisch zal wegsmelten. Ik citeer even uit het SERV-rapport: "Immers de Vlaamse ontvangsten evolueren bijna volledig in verhouding met de inflatie (index van de consumptieprijzen (CPI)). De bepalingen in de Bijzondere Financieringswet (BFW) voorzien immers dat de van het federale niveau overgedragen middelen steeds integraal aan de inflatie aangepast worden. Ook de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen en de meeste gewestbelastingen evolueren in hoge mate mee met de inflatie."

Maar de SERV merkt tegelijkertijd op: "Dat geldt niet langs de uitgavenzijde. Voor eerst volgen vele indexeringsmechanismen langs uitgavenzijde de (afgevlakte) gezondheidsindex (GZI). De gezondheidsindex neemt de energieprijzen en enkele specifieke producten (zoals tabaksproducten) slechts gedeeltelijk en steeds vertraagd op. Daarnaast zijn heel wat Vlaamse uitgaven niet gekoppeld aan een index." De werkgeverskoepels van de socialprofitsectoren verduidelijken deze problematiek als volgt: "Door de sterk gestegen energieprijzen en de stijgende inflatie komen de werkingsmiddelen van duizenden sociale ondernemingen onder druk te staan." Daarom vragen ze nu uitdrukkelijk om hun werkingsmiddelen te indexeren."

Immers, al ruim tien jaar bleven de werkingsmiddelen in de culturele sector ongewijzigd bij elke indexering van de lonen. Meer nog, in heel wat sectoren werden er de voorbije jaren besparingen doorgevoerd die de koopkracht van de organisaties nog meer onder druk zet want ze zien hun kosten stijgen, niet alleen

voor lonen, zeker vandaag ook voor energie, infrastructuur, ICT, telefonie enzovoort. Die stijgen allemaal.

Bovendien werden de eigen inkomsten door de coronapandemie natuurlijk ook heel sterk onder druk gezet. Heel concreet kunnen we stellen dat 100 euro aan werkingsmiddelen in 2010, bij normale indexering en zonder extra besparingen intussen bijna 120 euro zou zijn, maar door de ingrepen van de overheid vandaag slechts neerkomt op 90 euro. Vandaar dat ik de volgende twee vragen hierover voor u heb, minister-president.

Wat is uw reactie op die open brief van de werkgeversorganisaties uit de social-profitsector?

Bent u bereid om bij de begrotingsaanpassing 2022 de werkingsmiddelen in de culturele sector te indexeren zodat deze gelijke tred houden met de stijgende inflatie en dus de koopkracht van de organisaties, die al sterk is aangetast door de gevolgen van de pandemie, niet nog meer onder druk komt te staan?

Ik krijg trouwens weer mijn microfoon niet uitgezet.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, wat de werkgeversorganisaties uit de socialprofitsector in hun open brief schrijven over het niet-indexeren van werkingsmiddelen is technisch correct, maar het verhaal is toch wel een beetje onvolledig.

Ze scheppen het beeld dat er de afgelopen jaren enkel bespaard zou zijn geweest. Dat is niet zo. De niet-indexering van werkingsmiddelen is inderdaad een van de maatregelen van deze en de vorige regering die noodzakelijk is geweest om een gezonde Vlaamse begroting te creëren en te behouden.

De SERV, waar de Vereniging voor Social Profit Ondernemingen (Verso) in zetelt, stelt zelf dat houdbare financiën en meer investeringen nodig zijn. We hebben echter ongeziene inspanningen in het voordeel van de socialprofitsector en de culturele sector gedaan, en dat tijdens de financiële uitdagingen waar we de laatste jaren mee te maken hebben.

Naast het VIA 6-akkoord (Vlaams intersectoraal akkoord) voor meer koopkracht en kwaliteitsmaatregelen in de diverse socialprofitsectoren met onder meer de sociaal-culturele sector, heb ik vorig jaar in juni 2021 ook het derde Vlaams intersectoraal akkoord voor de podiumkunsten – het zogenaamde VIA 3-akkoord – afgesloten met de werkgevers en de vakbonden uit de podiumkunsten voor de periode 2021 tot 2025. Het doel is de tewerkstelling in de podiumsector op een duurzame en veerkrachtige manier te versterken en te ondersteunen. Het ging om een bijkomend budget van nagenoeg 2 miljoen euro per jaar, waarvan 1,4 miljoen euro voor koopkrachtmaatregelen en 600.000 euro voor kwaliteitsmaatregelen. Het totaalbudget voor de VIA-maatregelen voor de kunstensector groeide hierdoor aan tot 6 miljoen euro per jaar.

Door dit akkoord steeg de koopkracht van de werknemers uit de kunstensector nog boven op de automatische indexering van de lonen, via een verhoging van hun eindejaarspremie. Er was in dit akkoord ook bijzondere aandacht voor de vele flexwerkers en werknemers met korte contracten die actief zijn in de kunsten. Ik wil er u ook op wijzen dat de werkingsmiddelen voor culturele organisaties dus wel geïndexeerd worden voor hun looncomponent, ondanks wat u in uw inleiding liet verstaan.

Wat de niet-looncomponent, met andere woorden het werkingsgedeelte van de werkingssubsidie of wat u waarschijnlijk bedoelde met 'werkingsmiddelen', betreft

kan ik het volgende zeggen. Bij de regeringsformatie is inderdaad beslist om het werkingsmiddelengedeelte van de kredieten niet te indexeren. Deze beslissing is opgenomen in artikel 39 van het programmadecreet bij de begroting 2020 en komt neer op een verderzetting van de beslissing van de vorige Vlaamse Regering en geldt voor de volledige Vlaamse begroting. Het is niet wenselijk om hierop terug te komen, ook of zelfs zeker niet voor een sector.

Ik verwijs liever naar alle andere maatregelen die ik wel heb genomen voor de culturele sector waaronder het noodfonds, het laten doorlopen van de subsidies van de structureel gesubsidieerde organisaties wanneer zij door de coronamaatregelen minder uitgaven hadden, de culturele activiteitenpremie, alsook het vrijwaren van extra besparingen waarvoor ik uw goedkeuring onlangs nog mocht ontvangen.

We hebben het vorige week over het Kunstendecreet gehad en de budgettaire implicaties daaromtrent. Dat verhaal wordt zeker vervolgd. Trouwens, ik zie straks de sector van de kunstinstellingen over dat onderwerp.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik heb altijd mijn steun uitgesproken voor de vele inspanningen die door deze Vlaamse Regering gedaan zijn om de cultuursector door de coronacrisis te loodsen. Er is heel snel gereageerd met verschillende steunmaatregelen. Dat er tijdens de voorbije begrotingsronde enkel maar op Cultuur en Jeugd niet bespaard is, was ook een heel duidelijk en belangrijk signaal. Maar we moeten niet twee discussies vermengen. Het verlies aan inkomsten maakt het nog moeilijker voor de sector. Daarnaast is er de indexering. 100 euro twaalf jaar geleden zou vandaag 120 euro zijn, terwijl het in koopkracht maar 90 euro is voor die organisaties. Dat is een sterk koopkrachtverlies. Ik zou dat wat willen wegtrekken van de serieuze inspanningen die vanuit Vlaanderen zijn gedaan.

Ik heb geciteerd uit het rapport van de SERV. U betwist een aantal zaken. Er zal wat nuance of interpretatie mogelijk zijn. Maar misschien is het een idee om eens een onafhankelijke monitoring te laten doen van de social profit en van, onder andere, de cultuursector. Zo krijgen we daar een objectief duidelijk beeld van. Als we dan zien dat er effectief een sterk koopkrachtverlies is voor die sector, kan misschien binnen de gunstigere vooruitzichten voor de Vlaamse begroting worden bekeken of er toch niet kan worden geraakt aan die indexering. Bent u bereid om zo'n onafhankelijke monitoring op te stellen, zodat we dat volledig in kaart kunnen brengen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Collega Van de Wauwer, dank u voor de vraag. Het is een heel pertinente vraag. Het SERV-rapport is duidelijk. Ik deel uw mening dat we met z'n allen de maatregelen van de Vlaamse Regering appreciëren om de cultuursector erdoor te loodsen. Maar, minister-president, dat staat los van de toch wel reële koopkrachtproblematiek. Vorige week hadden we het ook over het budget dat nu moet worden verdeeld voor de structurele rondes. U hebt toen gezegd dat we in juni voorzichtig zullen bekijken wat we kunnen doen. Ik hoop echt dat er een inspanning kan worden geleverd want de koopkracht van de cultuurorganisaties is een zaak, maar we zien ook dat freelancers het vandaag dubbel zo moeilijk hebben. Ik heb deze namiddag een gelijkaardige vraag om uitleg aan minister Dalle over freelancejournalisten. Hun tarieven worden ook niet geïndexeerd.

We waren gisteren allemaal zeer blij dat we de resolutie hebben kunnen goedkeuren waarin we heel expliciet de aandacht vragen voor de kwetsbare derden.

Daarom wil ik mij graag aansluiten bij collega Van de Wauwer met de vraag om nu eens echt in kaart te brengen hoe het precies zit.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik begrijp natuurlijk die vragen. Zeker als er SERV-rapporten opduiken waarin staat dat de inflatie de Vlaamse begroting gunstig beïnvloedt. Dan ontstaan er meteen creatieve pistes om te zeggen: 'Yes! Daar is ruimte!' Nu ja, die pistes zijn niet eens zo creatief. Maar u moet niet vergeten dat we tijdens de coronacrisis ook ongeziene schulden hebben gemaakt en dat we met onze rating, die een zeer gunstige rating was, een trapje gezakt zijn. Dat wil ik graag rechtzetten. Dat maakt dat we de schulden duurder afbetalen dan voorheen en dat het, hoewel we nog altijd een goede rating hebben, invloed heeft op het verkrijgen van leningen indien dat nodig is. Ik begrijp de gretigheid wanneer de dingen onvoorzien beter zijn om een deel van de winstkoek af te romen en te gebruiken voor – voor alle duidelijkheid – terechte vragen, maar als minister-president moet ik toch enige voorzichtigheid aan de dag leggen. We zijn het aan de volgende generaties verplicht om onze schulden onder controle te krijgen.

Die monitoring gebeurt. Het departement monitort op regelmatige basis. Je hoeft er geen grote tekening bij te maken. Als er hoge inflatiecijfers zijn en we hebben beslist om de werkmiddelen niet te indexeren, dan ontstaat er een grote 'gap'. Daar moet je geen groot wiskundige voor zijn. Je hebt niet veel monitoring nodig om dat te begrijpen. Maar de overheidsfinanciën onder controle houden, is niet alleen voor deze generatie goed maar ook voor de generaties die na ons volgen. Het belang van een begroting die structureel goed op orde is, hebben we tijdens corona kunnen ervaren. In vergelijking met andere geledingen en staten hebben we dieper in de buidel voor steunmaatregelen kunnen tasten dan wanneer onze begroting niet in orde zou zijn geweest. Ik wil toch vragen om het gehele plaatje in het oog te houden. Maar ik begrijp dat er behoeften zijn.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik zeg niet dat we alle teugels moeten lossen. Er zijn inderdaad verschillende uitdagingen. Tijdens de coronacrisis zijn er veel putten gemaakt. De beslissing in het verleden om de lonen niet te indexeren was, denk ik, te verantwoorden. Alleen zitten we nu wel in een heel extreme situatie: vier indexeringen op een jaar, met een zo groot koopkrachtverlies. Vandaar mijn vraag om, mocht er beleidsruimte zijn, daar toch aan tegemoet te komen. Die 'gap' wordt steeds groter. Ik zal de informatie over de monitoring door het departement opvragen. Misschien kom ik daar nog eens op terug.

Ik heb uiteraard alle begrip voor het gehele begrotingskader. Ik ben een christendemocraat. Rentmeesterschap zit in mijn DNA. Ik wil geen schulden overlaten aan de toekomst. Maar ik vind het ook belangrijk dat ons sociaal-culturele middenveld en de non-profitsector levensvatbaar kunnen zijn. Want dat zit ook in het DNA van een christendemocraat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.